

РЕШЕНИЕ

№ 390

гр. София, 29.06.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**СОФИЙСКИ ОКРЪЖЕН СЪД, II ВЪЗЗИВЕН ГРАЖДАНСКИ
СЪСТАВ**, в публично заседание на двадесет и първи юни през две хиляди
двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Ирина Р. Славчева

Членове: Ивайло П. Г.
Лилия М. Руневска

при участието на секретаря Цветанка П. Младенова Павлова
като разгледа докладваното от Ивайло П. Г. Въззивно гражданско дело №
20231800500313 по описа за 2023 година

С Решение № 13/17.01.2023г., постановено по гр.д. № 1/2020г. на Самоковския районен съд, е осъдена ОДМВР-София за заплати на А. Г. А. сумата 1529,12 лева, представляваща неплатено възнаграждение за положен извънреден труд за времето от 03.01.2017 год. до 03.01.2020 год., ведно със законната лихва върху нея, считано от 03.01.2020 год. до окончателното ѝ изплащане, както и сумата 172,36 лева, представляваща лихва за забава за период от 01.04.2017 год. до 03.01.2020 год., като главният и акцесорният искове са отхвърлени за разликите над тези суми до пълните предявени размери съответно от 1663 лв. и 250 лева. Присъдени са и разноски.

Настоящото производство е по реда на чл. 258 и сл. от Гражданския процесуален кодекс и е образувано по въззивна жалба на ОДМВР-София срещу горното решение в осъдителните му части. Жалбоподателят оспорва извода на районния съд, че през процесния период ищецът бил положил 196,77 часа извънреден труд, който не е заплатен и е дължим, както и че са приложими разпоредбите на НСОПЗ. Позовава се на разпоредбата на чл. 179, ал. 4 от ЗМВР, съгласно която, извън допълнителните възнаграждения по ал. 1 и по чл. 178, ал. 1, на държавните служители се изплащат и други възнаграждения в случаи, определени със закон или с акт на Министерския съвет за държавните служители от МВР, като счита, че тя ограничава прилагането на общото трудово законодателство по отношение на държавни служители - П.цейски органи. Прави изводи въз основа на специфичния статут на служителите в системата на МВР, уреден със закон. Намира, че не е налице възприетата от първоинстанционния съд непълнота в законодателството, откъдето прави извод, че не следва да се прилага субсидиарно НСОПЗ. Оспорва възможността за определяне на допълнителни

възнаграждения на държавните служители в МВР, като изрично ги разграничава от служителите по трудово правоотношение. Подчертава разликата между допълнително възнаграждение за извънреден труд и допълнително възнаграждение за нощен труд. Черпи аргументи от чл. 143, ал. 1 от КТ и Писмо № 94-4103/22.07.2014 г. на МТСП, съгласно които, получените при преизчисляване на нощен в дневен труд часове не са извънреден труд и не следва да се посочват като такъв. Счита, че в случая не е установено полагане на извънреден труд от А. и неговото незаплащане. Анализира разпоредбата на чл. 9 от НСОПЗ и условията за нейната приложимост, както и тълкува понятията „дневен“ и „нощен“ труд. Прави извод, че ЗМВР е специален закон, който урежда изчерпателно статута на държавните служители в МВР, като не ги дискриминира, а им дава допълнителни привилегии и права, с оглед спецификата на извършваната от тях работа. Моли съда да отмени обжалваното решение и да отхвърли предявените иски в частта, в която са уважени. Претендира разноски.

В срока по чл. 263, ал. 1 от ГПК не е постъпил отговор на въззивната жалба.

В открито съдебно заседание пред въззивния съд жалбоподателят се представлява от юрк. И., която поддържа жалбата и моли съда да отмени първоинстанционното решение, като отхвърли изцяло исковите. Позовава се на ТР № 1/2023г. по тълк.д. № 1/2020г. Претендира присъждане на юрисконсултско възнаграждение.

В открито съдебно заседание пред въззивния съд въззиваемият не се явява. Представлява се от адв. С., който оспорва жалбата и моли съда да потвърди обжалваното решение. Претендира разноски и прави възражение прекомерност на претендираното юрисконсултско възнаграждение на насрещната страна. Представя писмени бележки, в които анализира решението по дело С-262/2020 на СЕС и разпоредби от Директива 2003/88. Изразява становище за правилност и обосноваване на обжалваното решение. Оспорва доводите от въззивната жалба. Обосновава, че е налице празнота в законодателството. Позовава се на съдебна практика. Прави извод за допустимост на едновременно прилагане на две различни основания за изплащане на допълнителни възнаграждения – НСОПЗ и специалните наредби и заповеди на министъра на вътрешните работи. Моли съда да потвърди обжалваното решение.

Съдът намира, че събраните по делото доказателства и установената въз основа на тях фактическа обстановка са описани коректно и изчерпателно в обжалваното решение, поради което не е необходимо да се възпроизвеждат в настоящия съдебен акт.

В производството пред въззивната инстанция не са събрани доказателства.

При така установената фактическа обстановка, съдът намира от правна страна следното:

Съгласно разпоредбата на чл. 269 от ГПК, въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта - в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата.

В случая съдът намира, че обжалваното решение е валидно, доколкото е постановено от надлежен съдебен състав, в писмен вид и е подписано от разгледалия делото съдия, който се е произнесъл в пределите на своята

правораздавателна власт.

Същото е и допустимо, тъй като са били налице положителните предпоставки за упражняване на правото на иск, липсвали са отрицателни такива, а първоинстанционният съд се е произнесъл по действително предявените иски.

По съществото на правния спор въззивната инстанция е ограничена от съдържащите се в жалба доводи (арг. от чл. 269 от ГПК), и, във връзка с тях, намира следното:

Легалните определения за „нощен труд“ и „извънреден труд“ се съдържат в разпоредбите на чл. 140, ал. 2 от КТ и чл. 143, ал. 1 от КТ. Съгласно първата от тях, нощен е трудът, който се полага от 22,00 ч. до 06,00 ч., а за работници и служители, ненавършили 16-годишна възраст - от 20,00 ч. до 06,00 ч. Съгласно втората от така цитираните разпоредби, извънреден е трудът, който се полага по разпореждане или със знанието и без противопоставянето на работодателя или на съответния ръководител от работника или служителя извън установеното за него работно време. При това, извънредният труд е допустим само по изключение, докато нощният труд е принципно допустим, но е съчетан с мерки за ограничаване на неблагоприятното му влияние върху работника или служителя. Същевременно, от разпоредбите на чл. 7 и чл. 8 от НСОПЗ е видно, че както за нощния, така и за извънредния труд, се заплаща възнаграждение в по-висок размер, в сравнение с дневния. Това означава, че подходът за възмездяване на работника или служителя, полагащ нощен или извънреден труд, е принципно еднакъв, а различните начини, по които се изчислява това възнаграждение съгласно чл. 7 и чл. 8 от НСОПЗ са израз на конкретна законодателна преценка.

Налице е и специална нормативна регламентация, касаеща заплащането на труда на държавните служители от системата на МВР: разпоредбата на чл. 176 от ЗМВР предвижда, че брутното месечно възнаграждение на държавните служители на МВР се състои от основно месечно възнаграждение и допълнителни възнаграждения, а сред предвидените допълнителни възнаграждения са и тези за извънреден труд (чл. 178, ал. 1, т. 3 от ЗМВР) и за нощен труд (чл. 179, ал. 1 от ЗМВР), което означава, че и този специален закон възприема принципно идентичен подход в тези две хипотези.

Отделно от това, през процесния период (от 03.01.2017 год. до 03.01.2020 год) е действала редакцията на разпоредбите на чл. 187, ал. 5-7 от ЗМВР, съгласно която работата извън редовното работно време до 280 часа годишно се компенсира с възнаграждение за извънреден труд за отработени до 70 часа на тримесечен период - за служителите, работещи на смени, като извънредният труд се заплаща с 50 на сто увеличение върху основното месечно възнаграждение.

В случая страните не спорят, а и от доказателствата по делото се установява, че ищецът е полагал труд на смени, вкл. през нощта, поради което горните разпоредби са относими към настоящия казус. При това, съгласно чл. 187, ал. 3, от ЗМВР, в редакцията ѝ от процесния период, работното време на държавните служители се изчислява в работни дни – подневно, а за работещите на 8-, 12- или 24-часови смени – сумирано за тримесечен период. Определянето на 24-часова смяна е по изключение. При работа на смени е възможно полагането на труд и през нощта между 22,00 и 6,00 ч., като

работните часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24-часов период.

На последно място, съгласно чл. 187, ал. 9 от ЗМВР (в редакцията ѝ, действала през процесния период), редът за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата на държавните служители извън редовното работно време, режимът на дежурство, времето за отдих и почивките за държавните служители се определят с наредба на министъра на вътрешните работи. През процесния период е действала Наредба № 8121з-776 от 29.07.2016 г. на министъра на вътрешните работи. Съгласно чл. 3, ал. 3 от нея, държавните служители от МВР може да полагат труд и през нощта между 22:00 ч. и 06:00 ч., като работните часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24-часов период, а, съгласно чл. 31 от тази наредба, отработеното време през този период се отчита с протокол. Наредбата не урежда хипотезата на трансформиране на нощен труд в дневен, но, според настоящия съдебен състав, такава възможност може да се обоснове с разпоредбата на чл. 188, ал. 2 от ЗМВР, съгласно която държавните служители, полагащи труд за времето между 22:00 ч. и 06:00 ч., се ползват със специалната закрила по КТ.

С Тълкувателно решение № 1 от 15.03.2023 г. на ВКС по тълк. д. № 1/2020 г., ОСГК, обаче, е дадено различно тълкуване по въпроса за субсидиарното прилагане на Кодекса на труда и негови подзаконовни нормативни актове по отношение на държавните служители в системата на МВР, като е прието, че *„при отчитане и заплащане на положените часове нощен труд от служители на Министерство на вътрешните работи не са приложими разпоредбите на Кодекса на труда и на Наредбата за структурата и организацията на работната заплата /в частност разпоредбата на чл. 9, ал. 2 от същата наредба/ и следва да се прилагат разпоредбите на специалния Закон за Министерството на вътрешните работи и на издадените въз основа на него подзаконовни нормативни актове“*. В мотивите към тълкувателното решение са развити съображения, че разпоредбата на чл. 187, ал. 1 от ЗМВР е императивна и предвижда, че нормалната продължителност на работното време е 8 часа, като се имат предвид 8 астрономически часа, независимо от частта на денонощието, в която се разполага работният ден. Констатирано е, че разпоредбите на ЗМВР установяват по-голяма продължителност на работното време на нощния труд на служителите от МВР в сравнение с тази на работниците и служителите по трудово правоотношение, като това се дължи на основните функции на МВР, регламентирани в чл. 2, ал. 1 от ЗМВР. В подзаконовите нормативни актове по ЗМВР липсва правило, аналогично на това по чл. 9, ал. 2 от НСОПЗ, като липсата му е обяснима с волята на законодателя да не се създава норма за преобразуване на нощни часове в дневни. Направен е извод, че не са налице предпоставки за прилагане на чл. 46, ал. 2, изр. първо от ЗНА, доколкото случаите по ЗМВР и по КТ не са сходни, а неблагоприятните последици от полагането на нощен труд от служители на МВР се компенсира с други механизми.

С оглед така формираната задължителна съдебна практика, положението от ищеца нощен труд не следва да се преизчислява в дневен такъв с коефициент 1,143, респ. не следва да се компенсира и разликата между положения нощен труд в часове и приравнения с посочения коефициент за процесния период труд.

Поради това предявеният иск е изцяло неоснователен.

Тъй като този извод не съвпада с направения от районния съд, първоинстанционното решение следва да бъде отменено в обжалваната му част, а вместо него – да се постанови друго, с което искът се отхвърля.

С оглед изхода на делото и направено в този смисъл искане, в полза на жалбоподателя следва да се присъдят разноски във въззивното производство, каквито на основание чл. 78, ал. 8, вр. чл. 37 от ЗПП, вр. чл. 25, ал. 1 от Наредбата за заплащането на правната помощ, и, съобразно защитавания материален интерес и фактическата и правна сложност на делото, съдът определя в размер на 100 лв. – юрисконсултско възнаграждение.

Частичната отмяна на обжалваното решение налага промяна на отговорността за разноски в първоинстанционното производство, както следва:

- С оглед изхода на делото, ищецът няма право на разноски, поради което обжалваното решение следва да бъде отменено в частта, с която такива са му присъдени.
- С оглед изхода на делото, няма основание за осъждане на ответника за заплащане на разноски в полза на съда, поради което обжалваното решение следва да бъде отменено в съответната му част.
- С оглед изхода на делото, ответникът има право на разноски, но такива не са претендирани, поради което съдът не дължи произнасяне по този въпрос.

Мотивиран от горното, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение № 13/17.01.2023г., постановено по гр.д. № 1/2020г. на Самоковския районен съд, **В ОБЖАЛВАНИТЕ МУ ЧАСТИ**, с които:

- ОДМВР-София е осъдена за заплати на А. Г. А. сумата 1529,12 лева, представляваща неплатено възнаграждение за положен извънреден труд за времето от 03.01.2017 год. до 03.01.2020 год., ведно със законната лихва върху нея, считано от 03.01.2020 год. до окончателното ѝ изплащане;
- ОДМВР-София е осъдена за заплати на А. Г. А. сумата 172,36 лева, представляваща лихва за забава за период от 01.04.2017 год. до 03.01.2020 год.;
- ОДМВР-София е осъдена за заплати на А. Г. А. сумата 347 лв., представляваща разноски по делото съразмерно с уважената част на иска;
- ОДМВР-София е осъдена за заплати на Самоковския районен съд сумата 116,52 лв., представляваща държавна такса върху уважения размер на исковете, сумата 135 лв., представляваща платено от бюджета на съда възнаграждение на вещо лице по съдебно- счетоводна експертиза, както и по 5 лв. за служебно издаване на изпълнителни листове за всяка от присъдените суми, в случай, че те не бъдат внесени доброволно;

като вместо това **ПОСТАНОВЯВА:**

ОТХВЪРЛЯ иска на А. Г. А. с ЕГН ***** за осъждане на ОДМВР-София с ЕИК 129009945 да му заплати сумата 1529,12 лева, представляваща неплатено възнаграждение за положен извънреден труд за времето от 03.01.2017 год. до 03.01.2020 год., ведно със законната лихва върху нея, считано от 03.01.2020 год. до окончателното ѝ изплащане, както и иска на А. Г. А. с ЕГН ***** за осъждане на ОДМВР-София с ЕИК 129009945 да му заплати сумата 172,36 лева, представляваща лихва за забава за период от 01.04.2017 год. до 03.01.2020 год.

ОСЪЖДА А. Г. А. с ЕГН ***** за заплати на ОДМВР-София с ЕИК 129009945 разноси във въззивното производство в размер на 100 лв. – юрисконсултско възнаграждение.

Решението не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____